

Секція: Бухгалтерський облік, аналіз та аудит

ДМИТРЕНКО АЛЛА ВАСИЛІВНА

К.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту

Полтавський національний технічний університет

імені Юрія Кондратюка

м. Полтава, Україна

ПРОБЛЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ ТА НАПРЯМИ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ

На сучасному етапі розвитку ринкових відносин в Україні особливу роль відіграє податкова система. Комплекс податкових заходів істотно впливає на економічну діяльність господарюючих суб'єктів, стимулюючи економічну та інвестиційну діяльність. Отже, податкова система призначена для регулювання економічних відносин товаровиробників з органами державної влади.

Все це, з одного боку, різко підвищує роль та значення податків з юридичних осіб, за допомогою яких забезпечується значна частина податкових надходжень до бюджету держави. З другого, робить необхідним дослідження теорії та практики оподаткування юридичних осіб в Україні.

На сьогоднішній день існує багато недоліків при оподаткуванні підприємницької діяльності в Україні. Серед них: складність, нестабільність та переважно фіскальна спрямованість чинної податкової системи; адміністрування податків та зборів, яке ставить у нерівні умови платників податків і контролюючі органи та ін. Це призводить до відтоку підприємств у тіньову сферу, тобто до ведення нелегальної діяльності і повному ухилянню від сплати податків, порушення податкового

законодавства і зменшення суми податків, яку необхідно перерахувати до бюджету.

Практика свідчить, що збільшення маси або напрямку податків призводить до зростання цін, веде до погіршення фінансового становища господарюючих суб'єктів, що характеризується подальшим поглибленням кризи і спадом виробництва у загальноекономічному масштабі.

На сьогодні в Україні існує дві системи оподаткування: загальна та спрощена. Так, загальну систему оподаткування обирають усі юридичні особи, які добровільно не обрали іншу систему оподаткування, або для яких встановлені обмеження щодо вибору системи оподаткування.

Бухгалтерський облік розрахунків за податками і платежами ведуть на балансовому рахунку 64 «Розрахунки за податками й платежами», який призначено для узагальнення інформації про розрахунки підприємства за усіма видами платежів до бюджету, включаючи податки з працівників підприємства.

На кредиті рахунку № 64 «Розрахунки за податками й платежами» відображаються нараховані платежі до бюджету, на дебеті – належні до відшкодування з бюджету податки, їх сплата, списання тощо.

Рахунок 64 «Розрахунки за податками й платежами» має такі субрахунки:

- 1) № 641 «Розрахунки за податками»;
- 2) № 642 «Розрахунки за обов'язковими платежами»;
- 3) № 643 «Податкові зобов'язання»;
- 4) № 644 «Податковий кредит».

Кінцевим етапом обліково-податкового процесу є складання податкової декларації, яку можна вважати основним обліковим регістром податкового обліку.

Головними чинниками, які підштовхують платників уникати сплати податків, є: кількість податків та рівень податкових ставок; складність у

розрахунках податкових сум; високий рівень нестабільності; рівень суспільної свідомості щодо необхідності сплачувати податки; рівень довіри платників до владних структур; рівень корупції у державі.

Зважаючи на те, що оподаткування складається не лише із ставок податків, але й з умов їх адміністрування, можна було б передбачити, що великі ставки податків компенсуються в законодавстві простотою їх обрахування, звітності і сплати, що могло б посилити позиції українського бізнесу.

Розглядаючи питання ефективності системи оподаткування, не можливо не згадати про податкові пільги, які за певних умов є дієвим інструментом підтримки національної конкурентоспроможності. Основним недоліком чинного пільгового оподаткування в Україні є те, що більшість податкових пільг надаються на невизначений термін, з необґрунтованим і нецільовим змістом, що призводить до постійних втрат бюджетних надходжень і гальмування економічного зростання.

Досвід розвинених країн переконує, що пільги найчастіше надаються на умовах податкового кредиту. Виходячи з цього можна запропонувати впорядкування податкових пільг в Україні: пільги не повинні бути особистими (надаватися окремим платникам), вони повинні мати цільовий характер. Суми, отримані підприємствами від відрахувань із податкової бази, а також зменшення податкового зобов'язання мають розглядатися як субсидії і використовуватися на законодавчо встановлені цілі [9].

Отже, реформування сучасної системи оподаткування, надання їй нормальних цивілізованих рис – це найгостріша проблема для економіки України. Нині податкова система перебуває у стані змін. Однак практика її реформування свідчить про недостатню з'ясовність питання щодо того, як взагалі мають проводитися податкові реформи.

Таким чином, надмірно ускладнені податкові системи є причиною високого рівня ухилення від сплати податків, а значні витрати на

адміністрування призводять до появи неформальних секторів, збільшення корупції та зменшення припливу інвестицій в країну, а прості податкові системи сприяють зростанню бізнес-структур, збільшенню обсягів інвестицій і є рушієм розвитку економіки країни в цілому. Тому потрібно спростити податкову систему, зробити її якомога стабільнішою, прозорішою та зрозумілішою.

Удосконалення системи оподаткування підприємств України в сучасних умовах виступає дуже важливою проблемою. Її вирішення суттєво вплине на поповнення державного бюджету, подальший розвиток підприємництва, інвестування галузей національної економіки та соціальний захист населення. Недоліки у податковій системі призводять до негативних наслідків в економіці країни [10].

Удосконалення системи оподаткування в Україні повинно здійснюватися у двох напрямках. По-перше, шляхом створення стимулюючої моделі оподаткування підприємницьких структур. По-друге, через посилення соціального спрямування системи оподаткування у цілому.

Необхідно розвинути та застосувати такі пропозиції:

– вивільнити від оподаткування ту частину прибутку, яка інвестується у виробництво, а також прибутку від приросту обсягів експортної продукції;

– визначити напрями розвитку системи оподаткування – пряме чи непряме оподаткування повинно бути розвинуто, визначити переваги та недоліки прямого та непрямого оподаткування.

І найголовніше пам'ятати, що будь-який процес реформування має, щонайменше, дві складові: реформування законодавчої бази та впровадження у життя положень реформованого законодавства, при чому ключова роль при проведенні реформ належить саме останній складовій, яка залежить як від конкретних виконавців так і від громадськості, яка

повинна здійснювати всебічний контроль діяльності державних органів при реалізації податкової реформи.

Отже, можна впевнено стверджувати, що система оподаткування в Україні потребує значного вдосконалення, має базуватися на обґрунтованій адаптації передового зарубіжного досвіду до умов, що склалися в країні, а не зводиться до формального копіювання моделі оподаткування інших країн. Рівень розвитку нашої економіки значно нижчий від розвинених країн, проте, спираючись на їхній досвід, можна використати певні світові здобутки при модернізації нашої системи оподаткування.

Література:

1. Лінник О.І. Проблеми оподаткування підприємств в Україні [Електронний ресурс] / О.І. Лінник, Л.С. Чернова. – Режим доступу: <http://www.kpi.kharkov.ua>.
2. Бугай Т.В. Щодо концепції реформування податкової системи України [Електронний ресурс] / Т.В. Бугай, О.П. Герус. – Режим доступу: <http://feo.asta.edu.ua/wp-content/uploads/2014/11/materiali-konferenzii-NUSTSU-2014.pdf>.
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755 – VI, зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
4. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://stasumy.gov.ua/modernizatsiya-dps-ukraini/arkhiv/mijnarodniy-dosvid-rozvitk/svitovui-dosvid/bulgaria>.
5. Проблеми оподаткування підприємств в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua>.